

NASIONALE SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN
NOVEMBER 2016

AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL: VRAESTEL II

NASIENRIGLYNE

Tyd: 2½ uur

100 punte

Hierdie nasienriglyne word voorberei vir gebruik deur eksaminatore en hulpeksaminatore. Daar word van alle nasieners vereis om 'n standaardiseringsvergadering by te woon om te verseker dat die nasienriglyne konsekwent vertolk en toegepas word tydens die bepunting van kandidate se skrifte.

Die IEB sal geen gesprek aanknoop of korrespondensie voer oor enige nasienriglyne nie. Daar word toegegee dat verskillende menings rondom sake van beklemtoning of detail in sodanige riglyne mag voorkom. Dit is ook voor die hand liggend dat, sonder die voordeel van bywoning van 'n standaardiseringsvergadering, daar verskillende interpretasies mag wees oor die toepassing van die nasienriglyne.

AFDELING A LETTERKUNDE

HOOPVOL – *Derick van der Walt*

VRAAG 1

- 1.1 Die vuurdood van sy ma en sussie/gesin (nie familie). (Verwysing na die brand of die dood van sy geliefdes.) (1)
- 1.2 Hy was by sy pa. (1)
- 1.3 By die mark/by die varsproduktemark (geen Engels moet aanvaar word nie). (1)
- 1.4 Hy het 'n gesprek gehoor tussen sy ma en 'n tannie (tannie Fiona)/vriendin (nie vriend nie). (Naam nie verag/ nodig nie) (1)
- 1.5
- Ben het die persoon in 'n foto/prentjie as sy pa herken.
 - Die dame/tannie Joan/vrou met die purple rinse/vrou in die kantoor het hom inligting gegee oor waar die man/Bobby/Oil moontlik was.
(*Enige twee feite kan 'n punt verdien*) (2)
- 1.6 Hy het die inligting by mans in 'n kroeg gekry. Hy het met Kenny gepraat (Verwysing na plek). (1)
- 1.7
- Hulle was geskok. Verbaas/ongeloof.
 - Hulle het gelyk asof hulle 'n spook gesien het.
(*Enige een*) (1)
- 1.8
- Ben het baie soos Bobby gelyk.
 - Hulle het hom herken as moontlik Nathalie en Bobby se seun.
(*Enige een*) (1)
- 1.9
- Hy het sy eie seun verloor.
 - Hy sien Ben as plaasvervanger vir sy eie seun.
 - Frans het 'n goeie verhouding met Bobby gehad.
 - Hy voel skuldig oor Charl se dood.
(*Enige een*) (1)
- 1.10
- Hy het by die mark gewerk/Hy het produkte opgelaaie.
 - Hy het data op die rekenaar ingevoer.
 - Hy het by die Spur/'n restaurant gewerk. Hy was 'n kelner.
 - Hy het ook by die plaas 'n salaris ontvang.
(*Enige drie*) (3)
- 1.11 *Sy ma het vertel dat sy pa ...*
- in Afrika gewerk het.
 - oorlede is.
 - aan malaria/longontsteking gesterf het.
(*Enige een*) (1)

- 1.12 (Hierdie vraag is 'n hoë orde-/interpretasievraag)
Die situasie van die karakter en die opinie/oordeel/interpretasie in die antwoord moet in ag geneem word.

Moontlike voorbeelde van aanvaarbare antwoorde:

- Sy wou nie vrae oor sy pa beantwoord nie.
- Sy was skaam oor die omstandighede van Ben se geboorte.
- Dit was pynlik vir haar om oor die gebeure te gesels.
- Dit maak haar hartseer/seer om oor sy pa te praat.
- Dit is 'n deel/aspek van haar verlede waaroor sy nie wil praat nie.
- Sy weet nie waar hy is nie.
- Sy wil vergeet.
- Sy wil hom beskerm.

(1)
[15]

VRAAG 2

2.1	1	Hulle moes na Nathalie omsien.	(1)
	2	Nathalie moes soos 'n bediende vir mevrou Chalmers werk./Mevrou Chalmers het haar altyd herinner hoe dankbaar sy moes wees. (Negatiewe karakter trek bv. nors/onvriendelik.) (Enige twee)	(2)
	3	<p>Plek: Nathalie het by die hotel (Rose & Crown) gewerk.</p> <p>Uitdaging:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Die verkoopsagent was lastig. • Sy moes mense die heelyd bedien. • Sy moes kamers skoonmaak. • Tannie Lettie was 'n veeleisende baas. • Lang ure. • Vervelig. <p>(Enige een)</p> <p>Plek: By die burgemeester/Laetitia September.</p> <p>Uitdaging:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sy moes baie probleme uitsorteer. • Sy moes die burgemeester se emosies hanteer. • Sy moes orde skep in Sherelene se sisteem. <p>(Enige een)</p>	(4)
	4	Nathalie het nie genoeg geld gehad nie. Nathalie was bang om die dorp te verlaat. Nathalie was nie gemotiveerd om die dorp te verlaat nie. Reeds 'n werk gehad? (Enige twee)	(2)
	5	Nathalie het gevoel dat 'n liefdesverhouding haar aan die dorp sou verbind./ Sakkie het haar irriteer./Nathalie was nie verlief op hom nie./Sakkie was te ordentlik voorspelbaar/vervelig. /Sy was nie fisies aangetrokke tot hom nie.	(1)

- 2.2
- Sy was bekommerd omdat Bobby 'n dwelmverslaafde was.
 - Sy was bekommerd dat hierdie tipe mense nooit regkom nie.
 - Sy het gevoel dat hy nie 'n goeie persoonlikheid het nie. (Negatiewe karaktereienskap.
 - Tannie hou oor die algemeen nie van mans nie.
 - Bang om haar as 'n werknemer te verloor.
- (Enige twee)* (2)

- 2.3 Bobby sou haar uit Hoopvol kon wegneem. Ook die verhouding self. Bobby sou Hoopvol 'n beter plek maak. Bobby is anders as die ander jong mans. (1)

- 2.4 *(Hierdie vraag is 'n hoë orde/interpretasievraag.) Die "naam van die plek" word nie bepunt nie, maar wel die opinie/oordeel/interpretasie in die antwoord. Die motivering en verduideliking moet by mekaar aansluit.*

Moontlike voorbeelde van aanvaarbare antwoorde: (Onthou dat enige goeie interpretasie aanvaar kan word)

Naam	Motivering	Verduideliking
Hopeloos	<i>Ben het nie sy pa lewendig gevind nie.</i>	<i>Hy wou bittergraag 'n pa hê, maar was toe hopeloos aangesien hy nie die vader wat hy wou hê, kon kry nie.</i>
Hoopvol	<i>Ben begin 'n nuwe lewe in Hoopvol.</i>	<i>Hoopvol bied vir Ben hoop vir 'n beter toekoms.</i>
Hopeloos	<i>Daar was min geleentheid.</i>	<i>Die jongmense sukkel om 'n bestaan in die dorp te maak en hulle toekomsdrome is beperk en sonder werklike hoop.</i>
Hoopvol	<i>Nathalie het gevoel dat sy die dorp nooit sou kon verlaat nie.</i>	<i>Bobby het die hoop gebring dat sy eendag die dorp sal kan verlaat.</i>

(2)

- Neem ook ander karakters soos Liefie/Sakkie/Letitia September in ag *(enige toepaslike motivering en verduideliking/interpretasie is aanvaarbaar).*

[15]

VRAAG 3

Punte word nie afgetrek vir foutiewe taal nie. Indien taalfoute egter die betekenis van die antwoord beïnvloed, moet geen punt toegeken word nie.

Indien die eerste deel van die vraag verkeerd beantwoord is, word daar steeds 'n punt toegeken vir die tweede deel van die vraag indien dit korrek is.

- 3.1
- Sy was die burgemeester.
 - Sy het jou ma geleer dat liefde die hoogste gebod is.
 - Sy het jou ma die geleentheid gegee om by die burgemeesterskantoor te werk.
 - Sy het potensiaal in jou ma raakgesien.
 - Sy het jou ma 'n vertroueling gemaak.
 - Sy het geloof in jou ma getoon.
- (Enige twee)* (2)

- 3.2
- Sy was 'n kleurlingkind wat daarop aangedring het om die wit skool by te woon.
 - Dit was makliker vir ander kleurlingkinders om ook die skool by te woon.
- (2)

- 3.3
- Hy het 'n meisie gehad.
 - Ek is 'n kleurling.
 - Ek was arm.
 - Sy ouers sou dit nie goedkeur nie.
(*Enige twee*)
- (2)
- 3.4 Hulle het 'n goeie verhouding gehad./Hy was haar vertroueling. Vaderfiguur. (1)
- 3.5
- Hy is later getroud.
 - Hy was blank/wit en sy was 'n kleurling.
 - Hy was 'n pastoor.
(*Enige twee*)
- (2)
- 3.6
- Hulle het saam weggeloop.
 - Hulle het 'n verhouding begin.
(*Enige een*)
- (1)
- [10]**

VRAAG 4

Inhoud: Maksimum van 350 woorde

① Oom Luke as stiefvaderfiguur

- Ben het gevoel dat sy ma slegs met oom Luke getrou het om vir hom 'n pa te vind. (1)
 - Hy het in verskeie lande deur Afrika gewerk/ver/altyd gewerk. (1)
 - Hy het iemand gehad om pa te noem.
 - Daar was meer geld beskikbaar.
 - Hy kon met vakansies gaan.
 - Hy het 'n nuwe fiets gekry.
 - Nuwe Nokia telefoon.
 - Groter huis.
 - Beter winkels klere koop.
 - Sy ma was minder onder druk/stres.
 - Presente gekoop/bederf.
 - Hy kon by die skool oor sy pa praat.
(*Enige drie*)
- (3)

② Bobby as vermiste/afwesige vaderfiguur

- Ben het altyd 'n hunkering gehad om sy eie pa te vind.
- Laaste familielid.
- Ben het nie gevoel dat oom Luke regtig sy pa was nie/nie 'n band met hom gehad nie/niks gevoel toe hy weg is nie. (2)
- Hy het nie geweet dat Ben bestaan nie/nie geweet Nathalie is swanger nie. (1)
- Hy wou by sy pa gaan bly/Durban of Kaap.
- Hy wou gaan uiteet.
- Hy wou gaan rugby kyk.
- Hy wou 'n motor koop.
- Hy wou graag 'n bier saam met sy pa gaan drink.
- Saam in die meubelfabriek gaan werk/ry
- Hy wil met sy pa praat oor sy lewe.
- Braai saam met sy pa.
- DVD's kyk as daar nie rugby op TV is nie.
- Ben sal Saterdag gras sny by die huis terwyl sy pa werk.
(*Enige drie*) (3)
- Eie antwoord plus rede, bv. Hy was lief vir Nathalie/Hy het sy lewe reggeruk.
- Negatief – hy was 'n dwelmverslaafde/het meisies misbruik/hy was 'n swerwer. (1)

③ Frans as plaasvervanger vaderfiguur

- Frans het die motorfiets gekoop waarmee sy seun verongeluk het. (1)
- Frans het hom ingeneem in sy huis./Charl se kamer gegee.
- Frans het vaderlik met hom gesels.
- Frans het gehelp om die eiendom uit te sorteer.
- Frans het hom van die plaas geleer.
- Frans het hom onderskraag/motiveer/oorreed om te bly/vertrou met inkope by Koöperasie/met die rekenaar laat werk. (2)
- Bv. Frans het hom soos sy eie seun behandel./oorreed om skool klaar te maak/Frans en Bobby was goeie vriende/Frans het vir hom lief geword.
(*Eie toepaslike respons*) (1)

Taal en struktuur

Die vier punte vir *Assessering* word volgens die **TAAL EN STRUKTUUR (4)** toegeken.

	TAAL EN STRUKTUUR (4) Struktuur, logiese vloei van aanbieding. Taal, toon en styl gebruik in opstel.
4 punte	Samehangende teks geproduseer. Uitstekende antwoord. Uiters geskikte inleiding en samevatting. Argumente goed gestruktureer en duidelik ontwikkel. Taal, toon en styl is goed aangewend, indrukwekkend, korrek.
3 punte	Duidelike struktuur en logiese vloei van gedagtes. Inleiding en samevatting is bogemiddeld. Vloei van gedagtes kan gevolg word. Taal, toon en styl korrek.
2 punte	Beplanning in die struktuur toon tekens van foute. Inleiding en/of samevatting is nie heeltemal geskik nie. Argumente nie logies nie. Paragrafering foutief. Taalfoute teenwoordig. Toon en styl nie geskik vir die doel van akademiese skryfwerk nie.
1–0 punte	Moeilik om te bepaal of vraag beantwoord is. Geen bewys van beplande struktuur of logiese uiteensetting nie. Geen paragrafering of samehang nie. Swak taal. Foutiewe styl en toon.

(4)

[20]

60 punte

AFDELING B TRANSAKSIONELE SKRYFWERK

RIGLYNE BY DIE ASSESSERING VAN DIE SKRYFWERK

1. Die nasienrubriek moet goed bestudeer word en deurgaans geraadpleeg word.
2. As die opdrag misgetas of verkeerd geïnterpreteer is, moet die kandidaat streng geenaliseer word ten opsigte van inhoud. Taal moet egter normaalweg geassesseer word.

Voorbeeld: Dialoog

Inhoud, beplanning en formaat	E	7
Taal, styl en redigering	G	6
	7 + 6 =	<u>13</u>

3. **Die neerskryf van punte:** Gebruik die korrekte rubriek vir elke skryfstuk. Assessee die kandidaat se skryfstuk volgens die kriteria vir elkeen van die drie rubrieke na aanleiding van die **kodes**.

Skryf die punte soos volg neer:	I : E	7
	T : G	6
		<u>13</u>

Halfpunte word na die eindtotaal oorgedra en daar afgerond.

4. Vraag 6 – die punt moet deur 2 gedeel word ten einde die totaal uit 10 te laat tel.

Die volgende simbole moet tydens die assessering van die skryfstuk gebruik word:

SIMBOOL	BESKRYWING	VERDUIDELIKING
//	Dubbel strepie aan die begin van sin wat nuwe paragraaf aandui	Nuwe paragraaf
interessant	Strepie onder die woord	Spelfout
×	Kruisie oor woord	Foutiewe woord
()	Hakies	Foutiewe woordorde
^	Weglaatteken	Woord(e)/leesteken uitgelaat
T (in kantlyn)	Hoofletter T	Tye verwarrend/foutief gebruik
? / ʔ (in die kantlyn)	Groot vraagteken/ kronkelstreep	Onduidelik/onverstaanbaar
enough	Kring om woord	Engelse woord
hh	Dubbele h	Herhaling
Skryf die hoofletter of komma in		Hoofletter/komma

Indien die skryfstuk ver te lank is, word daar net geles tot die vereiste getal woorde – kandidaat word dan outomaties op grond van inhoud geenaliseer.

VRAAG 5 DIALOOG

Formaat:

Die formaat word bepunt.

- Name teen die kantlyn
- 'n Reël oop tussen spreekbeurte
- Dialoog in blokvorm
- Geen aanhalingstekens nie

Taal:

Taal moet aanpas by die doel, teikengroep en konteks.

Inhoud:

Is die trant duidelik ten opsigte van die riglyne wat gegee is?
Word interessante inligting gegee?/Is gesprek saaklik en onderhoudend?

[30]

VRAAG 6 E-POS

Formaat:

Geen voorgeskrewe formaat by die inhoud nie, wel by paragrawe.

Inhoud:

- Word daar voldoen aan die riglyne wat gegee word?
- Word die inligting genoegsaam saaklik en in die korrekte trant oorgedra?

[10]

ASSESSERINGSRUBRIEK: LANG TRANSAKSIONELE TEKS – AFRIKAANS EAT [30]

KRITERIA	UITSONDERLIK	KNAP	GEMIDDELD	ELEMENTÊR	ONVOLDOENDE
	15–18	11–14	8–10	5–7	0–4
<p>INHOUD, BEPLANNING EN FORMAAT</p> <ul style="list-style-type: none"> • Respons op onderwerp. • Idees in teks. • Organisering van idees vir die beplanning, doel en gehoor. • Kenmerke/konvensies (reëls) en konteks van die teks. <p>(18)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. RESPONS: Uitsonderlik. Bo verwagting. Grondige kennis van kenmerke van die soort teks. Skryfstuk behou fokus. 2. IDEES: Intelligent, volwasse en behoorlik uitgebrei met detail wat die onderwerp ondersteun. 3. ORGANISASIE: Samehang in inhoud en idees. 4. FORMAAT: Gepas en akkuraat. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. RESPONS: Baie goed en demonstreer goeie kennis van kenmerke van die soort teks. Behou fokus. Daar is geen afwyking nie. 2. IDEES: Baie goed uitgebrei met detail wat die onderwerp ondersteun. 3. ORGANISASIE: Samehang in inhoud en idees. 4. FORMAAT: Gepas met onbeduidende foute. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. RESPONS: Voldoende. Toon kennis van kenmerke van die soort teks. Nie heeltemal gefokus nie. Enkele afwykings. 2. IDEES: Sommige detail ondersteun die onderwerp. 3. ORGANISASIE: Redelike samehang in inhoud en idees. 4. FORMAAT: Oorwegend gepas, maar met enkele foute. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. RESPONS: Basies. Toon geringe kennis van kenmerke van die soort teks. 'n Aanduiding van fokus, maar met afwykings. 2. IDEES: Min detail ondersteun die onderwerp. 3. ORGANISASIE: Inhoud en idees nie altyd samehangend nie. 4. FORMAAT: Nodige reëls van formaat vaagweg toegepas. Kritiese foute begaan. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. RESPONS: Toon geen kennis van kenmerke van die soort teks nie. Betekenis is onduidelik met groot afwyking. 2. IDEES: Baie min detail ondersteun die onderwerp. 3. ORGANISASIE: Geen samehang in idees en inhoud nie. 4. FORMAAT: Nodige reëls van formaat nie toegepas nie.
<p>TAAL, STYL EN REDIGERING</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toon, register, styl en woordkeuse: hoe gepas vir doel/effek en konteks? • Grammatika: Taalgebruik en -konvensies (taalreëls), bv. spelling en punktuasie en woordeskat. <p>(12)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. TOON, REGISTER, STYL EN WOORDKEUSE: Hoogs gepas vir doel, gehoor en konteks. 2. GRAMMATIKA: Akkuraat en goed gekonstrueer. Puik woordeskat. <p>Feitlik foutvry.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. TOON, REGISTER, STYL EN WOORDKEUSE: Baie gepas vir doel, gehoor en konteks. 2. GRAMMATIKA: Oor die algemeen korrek en goed gekonstrueer. Baie goeie woordeskat. <p>Oorwegend foutvry.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. TOON, REGISTER, STYL EN WOORDKEUSE: Gepas vir doel, gehoor en konteks. 2. GRAMMATIKA: Enkele grammatikafoute. Woordeskat is voldoende. <p>Foute belemmer nie betekenis nie.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. TOON, REGISTER, STYL EN WOORDKEUSE: Minder gepas vir doel, gehoor en konteks. 2. GRAMMATIKA: Onakkuraat met etlike foute. Woordeskat is basies. <p>Foute belemmer betekenis.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. TOON, REGISTER, STYL EN WOORDKEUSE: Stem nie ooreen met doel, gehoor en konteks nie. 2. GRAMMATIKA: Besaai met foute en verwarrend. Woordeskat nie geskik vir doel nie. <p>Foute belemmer betekenis ernstig.</p>
<p>VERSPREIDING VAN PUNTE</p>	25–30	19–23	14–17	9–12	0–7

ASSESSERINGSRUBRIEK: KORT TRANSAKSIONELE TEKS – AFRIKAANS EAT [20]

KRITERIA	UITSONDERLIK	KNAP	GEMIDDELD	ELEMENTÊR	ONVOLDOENDE
	10–12	8–9	6–7	4–5	0–3
<p>INHOUD, BEPLANNING EN FORMAAT</p> <ul style="list-style-type: none"> • Respons op onderwerp. • Idees in teks. • Organisering van idees vir die beplanning, doel en gehoor. • Kenmerke/konvensies (reëls) en konteks van die teks. <p>(12)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. RESPONS: Uitsonderlik. Bo verwagting. Grondige kennis van kenmerke van die soort teks. Skryfstuk behou fokus. 2. IDEES: Intelligent, volwasse en behoorlik uitgebrei met detail wat die onderwerp ondersteun. 3. ORGANISASIE: Samehang in inhoud en idees. 4. FORMAAT: Gepas en akkuraat. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. RESPONS: Baie goed en demonstreer goeie kennis van kenmerke van die soort teks. Behou fokus. Daar is geen afwyking nie. 2. IDEES: Baie goed uitgebrei met detail wat die onderwerp ondersteun. 3. ORGANISASIE: Samehang in inhoud en idees. 4. FORMAAT: Gepas met onbeduidende foute. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. RESPONS: Voldoende. Toon kennis van kenmerke van die soort teks. Nie heeltemal gefokus nie. Enkele afwykings. 2. IDEES: Sommige detail ondersteun die onderwerp. 3. ORGANISASIE: Redelike samehang in inhoud en idees. 4. FORMAAT: Oorwegend gepas, maar met enkele foute. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. RESPONS: Basies. Toon geringe kennis van kenmerke van die soort teks. 'n Aanduiding van fokus, maar met afwykings. 2. IDEES: Min detail ondersteun die onderwerp. 3. ORGANISASIE: Inhoud en idees nie altyd samehangend nie. 4. FORMAAT: Nodige reëls van formaat vaagweg toegepas. Kritiese foute begaan. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. RESPONS: Toon geen kennis van kenmerke van die soort teks nie. Betekenis is onduidelik met groot afwyking. 2. IDEES: Baie min detail ondersteun die onderwerp. 3. ORGANISASIE: Geen samehang in idees en inhoud nie. 4. FORMAAT: Nodige reëls van formaat nie toegepas nie.
<p>TAAL, STYL EN REDIGERING</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toon, register, styl en woordkeuse: hoe gepas vir doel/effek en konteks? • Grammatika: Taalgebruik en -konvensies (taalreëls), bv. spelling en puntuasie en woordeskat. <p>(8)</p>	<p>7–8</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. TOON, REGISTER, STYL EN WOORD-KEUSE: Hoogs gepas vir doel, gehoor en konteks. 2. GRAMMATIKA: Akkuraat en goed gekonstrueer. Puik woordeskat. <p>Feitlik foutvry.</p>	<p>5–6</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. TOON, REGISTER, STYL EN WOORD-KEUSE: Baie gepas vir doel, gehoor en konteks. 2. GRAMMATIKA: Oor die algemeen korrek en goed gekonstrueer. Baie goeie woordeskat. <p>Oorwegend foutvry.</p>	<p>4–5</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. TOON, REGISTER, STYL EN WOORD-KEUSE: Gepas vir doel, gehoor en konteks. 2. GRAMMATIKA: Enkele grammatikafoute. Woordeskat is voldoende. <p>Foute belemmer nie betekenis nie.</p>	<p>3</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. TOON, REGISTER, STYL EN WOORD-KEUSE: Minder gepas vir doel, gehoor en konteks. 2. GRAMMATIKA: Onakkuraat met etlike foute. Woordeskat is basies. <p>Foute belemmer betekenis.</p>	<p>0–2</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. TOON, REGISTER, STYL EN WOORD-KEUSE: Stem nie ooreen met doel, gehoor en konteks nie. 2. GRAMMATIKA: Besaai met foute en verwarrend. Woordeskat nie geskik vir doel nie. <p>Foute belemmer betekenis ernstig.</p>
<p>VERSPREIDING VAN PUNTE</p>	17–20	13–15	10–12	7–8	0–5

40 punte

Totaal: 100 punte